Asiantuntijalausunto

13.4.2026

Merja Saarnilehto
Ympäristöneuvos
Ympäristöministeriö

Maa- ja metsätalousvaliokunta 14.4.2026

Asia: E 14/2026 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto - Kilpailukykyisen ja kestävän EU:n biotalouden strategiakehys

Ympäristöministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle kirjallinen asiantuntijalausunto EU:n biotalousstrategiaa koskevasta komission tiedonannosta laaditun valtioneuvoston selvityksen johdosta.

Ympäristöministeriö on ollut valmistelemassa työ- ja elinkeinoministeriön johdolla laadittua E-selvitystä. **Ministeriö yhtyy E-selvityksessä esitettyyn valtioneuvoston kantaan.**

Tiedonannossa ympäristöministeriön hallinnonalaa koskevat erityisesti toimenpiteet, jotka kohdentuvat kiertotalouden tarjoamiin ratkaisuihin, ilmastotavoitteisiin ja ekologiseen kestävyyteen. Näihin liittyen ympäristöministeriö haluaa nostaa E-selvityksestä ja siinä esitetyistä Suomen kannoista esiin erityisesti seuraavia näkökohtia.

Valtioneuvoston kannan mukaisesti ympäristöministeriö pitää tärkeänä EU:n resilienssin vahvistamista ja ulkoisten riippuvuuksien vähentämistä kiertotalouden ja kestävän biotalouden keinoin. Tämä edellyttää investointeja uusiutuvaan biotuotantoon, sivuvirtojen ja biojätteen hyödyntämiseen sekä kiertotalousratkaisujen edistämiseen.

Ympäristöministeriön näkökulmasta on keskeisen tärkeää, että biotaloutta ja biopohjaista teollisuutta voidaan kehittää siten, että biomateriaalien käyttö perustuu resurssitehokkuuteen, korkeaan jalostusarvoon ja luonnon kantokyvyn varmistamiseen EU:n biotalousstrategian 2040 vision toteuttamiseksi. Biomassan ohjaaminen korkeamman arvon sovelluksiin vähentää ekosysteemeihin kohdistuvaa painetta sekä luo uusia ansaintamahdollisuuksia koko arvoketjulle.

Valtioneuvoston kannan mukaisesti ympäristöministeriö korostaa, että johdonmukainen ja pitkäjänteinen EU:n ilmastopolitiikka luo pohjan tarvittaville merkittäville ja oikea-aikaisille investoinneille sekä teknologioiden kehittämiselle ja vähentää riippuvuutta tuotavista fossiilisista polttoaineista.

Ympäristöministeriö pitää hyvänä, että tiedonannossa nostetaan esiin tarve vauhdittaa biotalouden edelläkävijämarkkinoita mm. biopohjaisten rakennustuotteiden standardisoinnilla, tekstiilejä ja huonekaluja koskevien ekosuunnitteluvaatimusten kehittämisellä sekä varmistamalla biopohjaisten ja biohajoavien muovien sekä biolannoitteiden turvallisuus. Ympäristöministeriö korostaa, että

maaperään päätyvien mikromuovien estämiseksi tulisi biohajoavuutta koskien ottaa käyttöön riittävät, todelliset ja alueellisesti eroavat hajoamisolosuhteet huomioivat standardit.

Ympäristöminiteriö pitää niin ikään hyvänä, että strategiassa ja valtioneuvoston kannassa nostetaan esille biogeenisen hiilidioksidin talteenoton, käytön ja varastoinnin edistämisen tuomat edut ja tarve niihin liittyvien kannustimien lisäämiseksi ja hankkeiden edistämiseksi.

Valtioneuvoston kannan mukaisesti ympäristöministeriö kannattaa yleisellä tasolla rahoituksen kanavoimisesta EU:n vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden kautta ilmastotoimiin ja näkee tarpeelliseksi, että tällaisten aloitteiden avulla pystyttäisiin tukemaan kansallisten hankkeiden käynnistämistä maatalous- ja maankäyttösektoreilla. Konkreettisia toimenpide-ehdotuksia, kuten ehdotettuja Buyers´ Clubin toimintaperiaatteita, tulisi vielä tarkentaa ja selkeyttää jatkovalmistelussa.

Kuten valtioneuvosto, ympäristöministeriö pitää tärkeänä pyrkimystä tehostaa typen ja fosforin käyttöä biotalouden järjestelmissä ja arvoverkoissa innovaatioiden ja parhaiden käytäntöjen avulla. Samalla tulisi tarkastella mahdollisuutta eri säädösten rajapintojen selkeyttämiseen ja säädösten yhteen toimivuuden parantamiseen kierrätyslannoitteiden, biokaasun ja biometaanin osalta. Ympäristöministeriö myös katsoo, että käsitellyn lannan maanviljelykäyttö tulisi poistaa jätedirektiivin soveltamisalasta, jos käyttö täyttää muun lainsäädännön vaatimukset.

Ympäristöministeriö näkee tarpeelliseksi kehittää tuotteiden ympäristövaikutuksia kuvaavaa ympäristöjalanjälkimenetelmää, koska sen nykyiset puutteet, erityisesti biogeenisen hiilen, biodiversiteetin heikkenemisen ja muovisaastumisen huomioinnissa, vaikeuttavat eriluonteisten alueiden ja tuotteiden vertailua. Ympäristöministeriö korostaa valtioneuvoston kantaa, että myös kansainvälisissä sopimuksissa tulee huomioida biotalouden ympäristö-, talous- ja hyvinvointivaikutukset ja että sopimuksilla asetetut velvoitteet tukevat tutkimusta, innovaatioita ja kestävää liiketoimintaa.

Valtioneuvoston kannan mukaisesti ympäristöministeriö pitää erittäin tärkeänä, että sosiaalinen, taloudellinen ja ympäristöllinen kestävyys on etusijalla biotalousstrategian toimeenpanossa sekä korostaa luotettavan ja vertailukelpoisen tiedon ylläpitämistä ja kehittämistä biotaloudesta. Oleellisen tärkeää on myös huolehtia olemassa olevien kestävyyskriteerien täytäntöönpanosta strategian ja valtioneuvoston kannan mukaisesti.